

Covid-19-ak pertsona guztiei kalte egiten die.

“Migrazioak” egitasmoaren gizarte proiektuaren ibilbidean lagun asko egin ditugu. Gaurko egoera berezi honetan oso interesgarria iruditu zaigu hauetako hainbati, berau nola bizi duten galdetzea, bai gure artean, bai beraien jatorrizko herrialdeetan ere. Horregatik leiho birtual hau irekitzea erabaki dugu, non, aldizka, gurekin “Migrazioak” proiektua osatu duten hainbat lagunekin izandako solasaldiak argitaratzen joango garen.

- **Mònica Leiva**

Monica Leivak Zumalakarregi Museoaren “Migrazioak” proiektuan gai honi buruz antolatu dugun literatura-tertulia zuzendu du 2019an zehar. Urretxuko Aniztasun eta Bizikidetzak Mahaiaren arduradun bezala garatzen duen lanak, baita inmigranteen harrera proiektuen dinamizatzaile bezala burutzen dituenak ere, gizartearen alde honi buruzko ikuspegi sakona

eskaintzen diote Monicari. Horregatik bere hitzak oso interesgarriak iruditu zaizkigu, pandemiaren aurrean gizatalde honen egoera ezagutzeko. 2020ko apirilaren 3an Mikel Alberdikin izandako solasaldia. Konfinamenduaren 3. astean .

Monica: Kaixo, Mikel

Mikel: Egun on Monica. Zer moduz?

Monica: Kaixo. Ondo. Ondo. Bueno, etxean. Denok bezala egun hauetan, imaginatzen dut.

Mikel: Hori da. Bueno, galdetzeko deitzen dizugu, nola uzte duzu..., gizatalde honekin harremana estua duzunez, nola uste duzu eragiten diola pandemiak immigraten kolektiboari?

Monica: Bueno, nik uste piska bat perspektiban jartzea garrantzitsua dela, ezta? etorkinen kolektiboa, batzutan uste dugu kolektibo osoa ahula dena, baina benetan honek “bat, bi, hiru, karabin karaban” jolasa gogora arazten dit. Geldialdiak nola harrapatzen zaituen da gakoa, jiraten denean, nola ikusten zaitun. Noski, ez da berdin besoak gora eta hankamotz harrapatzea ala sendo, ongi kokatua harrapatzea, ezta?. Orduan, immigranteen kolektiboarekin gertatzen dena, deserrotze esperientzia duen gizataldea dela, beraz hona iristean ez dute bertakoak adina gizarte sare zabala, hainbat belaunaldiz bertan bizi den biztanlegoaren adinakoa.

Egia da aurrez ahulagoa den kolektiboa duguna. Horregatik eta beste arazoengatik, askotan emigratzera bultzatu duen arrazoiengatik, bere ongizate emozionala baldintzatzen duten historiak dakarzkitelako batzutan. Orduan, familia eta egoera bakoitzaren arabera.

Egia da aurkitu ditugula, gutxienez nik, eguneroko harremana baitut beraiekin, -egun hauetan asko ari gara telefonoz solasten eta egoera zein den ikusten- oso egoera desberdinak. Hasteko, soldata pertsona bakar batek jasotzen duten familiak egoera larriagoa pairatzen ari dira. Hauetako asko, bereziki latinoamerikarren taldeak, zaintzaile bezala lan egiten dutenak, batzuk lana galdu dute, ezta? Familiek egun batetik bestera esan diete “begira, nahiago dugu etxean gera zaitezten, gu geu arduratuko gara”. Batzutan beldurreratik, bestetan familiak ere egoera ekonomiko gogorrei aurre egin behar dietelako, ala zalantzenegatik, eta legeen aldetik babesik gabeko kolektiboa da.

Baita arauzko egoeran eta kontratuekin daudenak ere, egun batetik bestera lanik gabe aurkitzen dira, gainera laguntza edo langabezirik jaso ezinik. Orduan latinoamerikar kolektibo hori dugu batetik, hauetako asko etxebizitzetan daude. Bestetik, denbora gutxiagoz geroztik gure artean daudenak, askotan etxea partekatuta ala gela batean itxita bizi direnak. Hauentzat, denok bizi dugun itxialdia are estu eta larriagoa bihurtzen da.

Bestalde badira beste kolektiboak, esaterako, senegaldar gizonezkoak –jakina da- gehienak egoera arautura iritsi arte, hiru urte pasa behar dituzte eskubidea jaso arte. Urte horiek kaleetan saltzen igarotzen dituzte, honela antolatzen dira, baina orain ezin dira saltzera irten ohiko ibilbideak eginez. Oso oso talde ahula da, egunez egun bizi baitira. Irabazten duten guztia jaten eta etxebizitza lortzen inbertitzen dute, beraien egoera erregularizatzen duten bitartean. Oso zaugarria den gizataldea.

Oso ahula aurkitu dugun beste kolektiboa ama ezkongabeena da. Ama senargabe asko ditugu, gehienak latinoamerikarrak, baina baita Ekuatore Gineakoak ere, Afrikakoak, emakume afrikar asko, bakarrik eta familia bere gain bertan. Gogora dezagun kolektibo guzti hauek, jaioterrian dituzten familien ongizatean laguntzen dutela. Horregatik, gaurko egoerak jaioterrietan ere pobrezia eragiten du, ezin baidute hemengo familia kideek bidaltzen dituzten laguntzarik jaso.

Ba, haurrak edo nerabeak bere gain dituzten emakume bakartuak aurkitzen ditugu. Hauetako asko lanera joan behar duten ala ez jakin gabe, zer egin hurrekin, nola antolatu eta laguntza jasotzeko gizarte sarerik gabe. Ba nik uste hiru kolektibo hauek ahuldade bereziko egoeran daudela, gu denok bezala, baina areagotua, bai.

Mikel: Noski, asko aldatuko da baita ere, jaioterriak egun duen egoeraren arabera, ezta?

Monica: Bai, bai. Nire ustez pandemiak globalki duen garapenak larritasun itzela eragiten diela. Horrek beraien emozio ongizatean eragin handia du. Hauetako asko egoerari aurre egiteko gauza ez diren osasun sistemak dituzten herrialdeetatik datoz eta horrek izugarri larritzen ditu orokorrean.

Jaioterrira begira, nire ustez, latinoameriketatik datozen emakumeak ditugu, bere lanen ezaugarriengatik ahulduak. Babesik gabe, egun batetik bestera aldatzen da. Gainera asko eta asko legez kanpoko egoeran daude, nolabait esate arren. Oraindik arauz kanpoko egoeran daude eta "beltzean" lan egiten dute familientzat. Hauetako asko egun batetik bestera kanpoan aurkitzen dira, etxebizitza aurkitzeko arazoekin. Non berkokatu, laneko etxean bizi eta bapatean erabateko prekarietatean aurkitzen diren horiek.

Sorlekuari begira, magrebeko komunitatea da Euskadin kokatua denbora gehiena daramana. 80ko hamarkadan iritsi zen komunitatea da, beraz, badituzte hainbat belaunaldi bertan eta elkartasun sareak askoz ere zabalagoak dituzte. Familia taldeak dira, ez dira hasieran banaka datozen emakume latinoamerikarrak, gerora semeak eta, izanez gero, bikotea ekarriko dutenak.

Senegaldarrekin antzekoa gertatzen da. Gizona dator lehena, gizon gaztea bidea irekitzera eta elkartzen dira. Pisuetan bizi dira, lau edo bost pertsona, eta orain oso ahul daude. Magrebekoak kokatuagoak daude. Hori bai, badaude baita Maroko edo

Pakistandik iritsi berri diren familiak eta hauek hizkuntzaren zailtasuna dakarte, komunikazio eza. Familia iritsi berri hauekin komunikazioa zaila egiten zaigu, elkar ulertzea eta beraien egungo beharrak baloratu ahal izatea.

Baita lehen aipatu ditudan emakume afrikarrak, eskualdean gehienak Ekuatore Gineakoak. Haurrak izaten dituzte eta egoera larrian daude hauek ere.

Semeekin, zer gertatzen da? Etxetik ikasten ari direnez egoera desberdinak aurkitzen ditugu. Kontuan izan. Lehengoan Urretxu eta Zumarragako eskolekin hizketan, Gainzuri eskola publikotik esan ziguten antzeman dutela etxeen %3an ez dutela internetera loturarik. Gainera erabaki gabe dagoen datua da, zenbat familietan ez duten lasai lan egin ahal izateko elektronikak gailurik. Badituzte telefono mugikorrek, baina ez ordenagailu edo Tabletik, edo bizitza akademikoa gutxienezko normaltasunez garatzeko aukera emango dien informatika gailurik. Eta hori, guzti hori, familia horien bizkar gainean erortzen da, bereziki bakartutako amen gain. Lan egin behar, seme-alabak lagundu, askotan hizkuntzaren zailtasuna gehituz. Batzutan hizkuntza kontrolatzen dute, baina besteetan harrera hizkuntzarik ez dute ezagutzen.

Beraz, oso irudi anitza dugu aurrean eta familia bakoitzak nola harrapatu duenaren arabera jasaten du krisia, denon artean heltzen ari garen krisi hau.

Mikel: Bueno, gure “Migrazioak” proiektuaren barruan, kolektibo honi gaiak nola eragin dion ezagutu nahi genuen eta egoera anitza aurkitu dugu, baina, jende hau laguntzeko ba al dugu zereginik?

Monica: Bueno, nik uste orain komunitatea eraikitzeko garaia dela, ezta? ez bakarrik etorkinekin, baizik eta komunitate osoarekin eta egia da adi egon behar duguna gure inguruan antzemateko badagoen familia edo pertsonarik behar bereziak dituena. Oinarrizko beharrak, bereziki orain, janari edo etxebizitza beharra, ba lehenengo hitzegitera hurbildu. Balkoietatik edo leihoetatik bada ere, telefonoz, hori irekia dago oraindik, eta gero, kasu hauek udalen gizarte zerbitzuetara zuzendu. Lanean jarraitzen dute hauek, larrialdi egoera honetan indartu egin dira eta laguntza banaketa koordinatzen dihardute gizarte zerbitzuek. Esaterako janariak Gurutze Gorria edo Elikagai Bankua bezalako elkarteekin lanean. Bai, gizarte zerbitzuak dira familia edo persona ahulenak antzematen dituztenak eta kontaktuan jartzen dira beraiekin. Gutxienez janaria jaso dezaten aukera martxan jarri eta beste laguntza mota behar duten aztertzen dute.

Izan kontu, esaterako, pobrezia egoeran bizi ziren familiak bazeudela –Euskadin 2018an pobrezia muga azpitik bizi zirenak %8 ziren, hau da, egunean oso diru gutxirekin bizi diren pertsonak- lehendik. Hauetatik, jatorriari begira, estaduan jaiotakoen %6,2 bizi da pobrezia egoeran. Aitzitik, beste lurraldeetan jaiotakoen artean pobrezia egoera %32, ia % 33ra iristen da.

Orduan, oso egoera estutik datozen familiak ikusten ditugu, zailtasunekin. Normala da, batzutan nonbaitera iristean urteak behar dituzu errotzen hasteko, nolabaiteko egonkortasuna lortzeko. Ba momentu honetan harrapatu baditu, asko sufritzen ari dira. Familia batzutan seme-alabek eskolan bazkaltzen zuten, ezta? Seme-alabek eskolan jan zezaten bekak zituzten. Ba, seme-alabak elikatzeko arazoak dituzten familiak aurkitzen ari gara. Etxera itzuli direlako, eskola jantokiak itxi dituztelako eta mota honetako laguntzarik ez dutelako.

Ba, orduan, egoera latza da, okertzen dihoa eta, denon artean, antzematea badugu, ezta? Gure auzokideak, egunero txalotzera zortziretan irteten garenak, elkar ikusi eta ezagutzen dugunok, ba, ateratzen ez direnetan pentsatzea baita.

Zein ote da irteten ez den auzokidearen arrazoia, antzematea eta zuzenean berarekin hitzegin edo gizarte zerbitzuetara dei egitea. Noski, elkartasun sareak martxan daude orain ere eta beti da atez ate ala zuzeneko harremana gertukoena. Badakigu nor bizi den azpian. Ba, gauza hauei adi egoten saiatzea da behar duguna. Nire ustez, hor dago koxka, elkar entzun, elkar ezagutu eta egoera hauei aurre egingo dien profesionaletara zuzendu.

Mikel: Oso ondo. Mila esker benetan Monica eskaini diguzun informazioagatik eta zure aholkuak jarraitzen saiatuko gara. Ea baten bati laguntzeko gai garen, guztiontzat baina bereziki jende honentzat erabat nahasia den egoera honetan. Mila esker eta hurrengora arte.

Mónica: Hurren arte Mikel. Ciao.